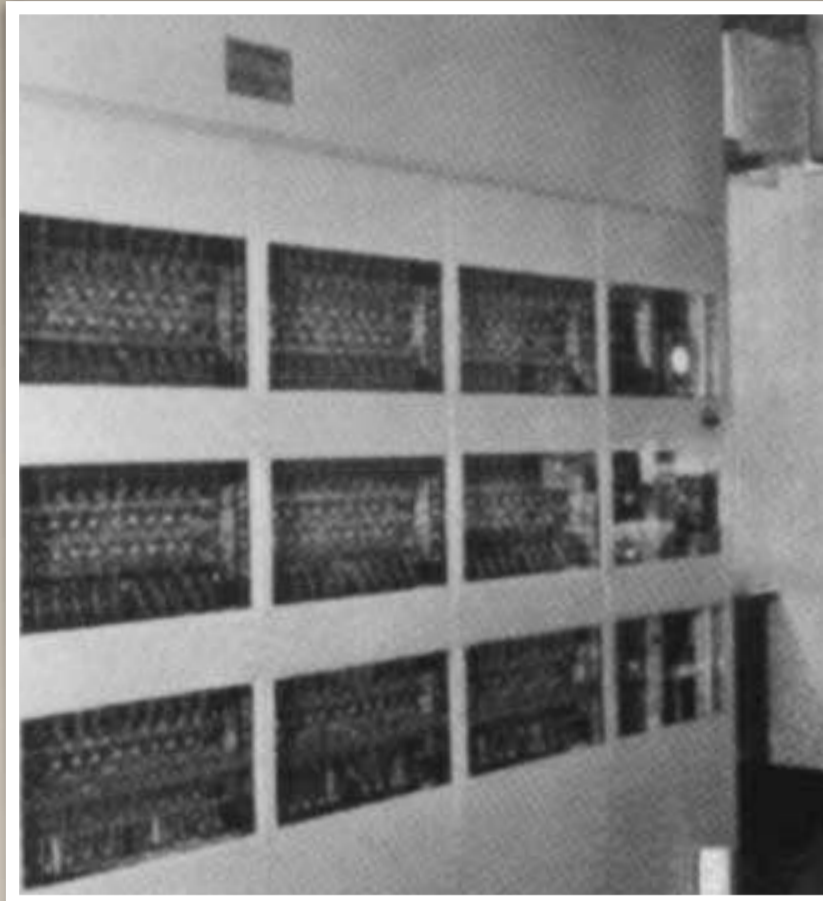

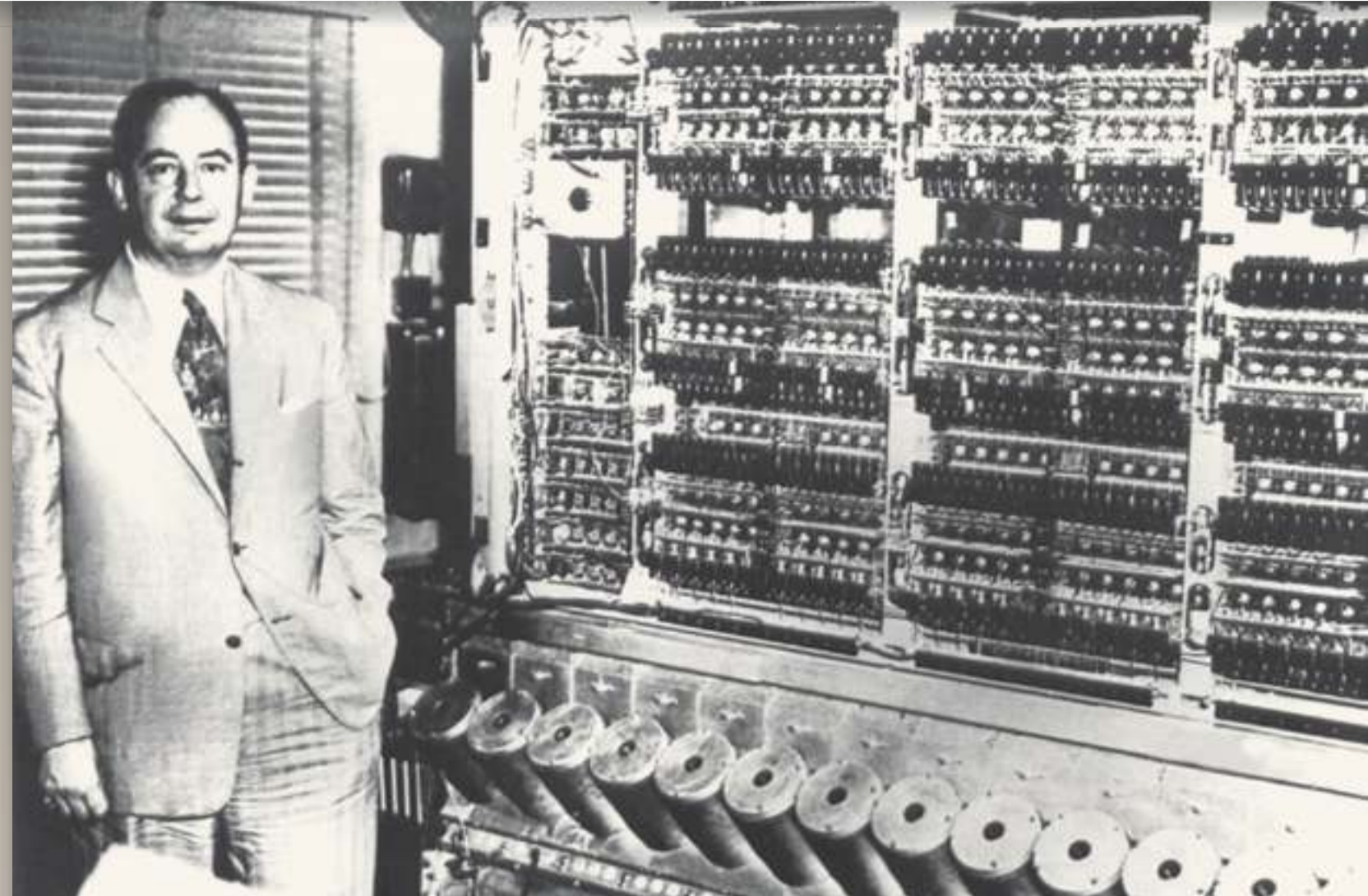
Neumann János

Az ORDVAC, az IAS nyomán katonai célra épült számítógép

Egy rosszul sikerült Neumann-portré a Paksi Atomerőmű előtt

Neumann János az elkészült IAS előtt.

EPILOGUS

Neumann halála után – Goldstine irányítása alatt – 1958-ig-tovább folyt a számítógép-, főleg az alkalmazás-fejlesztés Princeton-ban. Az idő azonban eljárt a program felett. A kutatók ráébredtek arra, hogy lezárult az időszak, amikor az egyetemi és más kutatók maguk építették a számítógépeket. Az egyetemi kutatást felváltotta a számítógépgyártás. 1958-ban Herman Goldstine is átigazolt az IBM-hez.

Mindehhez hozzájárult, hogy – Goldstine szavait idézve – : „sem a Pennsylvanai Egyetem, sem a Felsőfokú Tanulmányok Intézete (IAS) nem kapta meg azt a megbecsülést, amelyet megérdemelt volna.”

Az IAS-gép megmaradt kutatási eredménynek, bár Neumann, Goldstine, Burks és a többi IAS-csoporttag logikai terveit, Julian Bigelow-nak pedig a műszaki terveit lemásolták szinte az egész Egyesült Államokban, így egymás után épültek meg a gép hasonmásai. Az Intézetnek persze nem nagyon tetszett, hogy a gondolatokért senki nem fizetett egy centet sem, de Neumannnak éppen az volt a célja, hogy a gépben megtestesült gondolatai a kutatókhoz fizetség nélkül jussanak el.

Ennek fényében érthető, hogy Neumann nem „csak egy tudós volt, aki a találmányából nem tudott pénzt csinálni”, hanem olyan fejlesztő, aki a világ valamennyi számítógép-tervezőjének utat mutatott, hogyan is kell modern számítógépeket alkotni.

Ha mindezt Neumann és az IAS csoport nem teszi, akkor sem az USA, sem a világ számítógépipara nem fejlődhetett volna olyan sebességgel, amilyennel – főleg az ötvenes években – fejlődött. Ez pedig a világnak többet jelentett, mint bármiféle egyéni üzleti siker.

Neumann János nagyságát az is mutatja, hogy három ország: Magyarország, Németország és az USA is magáénak érzi. Számos tudományág – a matematika, a fizika, a meteorológia, a közgazdaságtan, az automata-elmélet és a számítástechnika – tudósai vallják külön-külön, hogy Neumann János az ő tudományáguk egyik legnagyobb képviselője, mert mindenben nagyot alkotott, amihez hozzákezdett. A vitát szerencsére nem lehet eldönteni, de nincs is rá szükség. Neumann János egy egész századot meghatározó tudós volt, a mi dolgunk pedig az, hogy megőrizzük az emlékét.

Kovács Győző

EPILOGUE

After Neumann's death, and under Goldstine's leadership, computer development (chiefly application development) continued in Princeton. However, the programme had had its time, since researchers realised that the era when university and other researchers built computers themselves had come to an end. University research was replaced by computer manufacture. And so Herman Goldstine went over to IBM in 1958 as well.

All of this contributed to what Goldstine said, that: '...neither Pennsylvania University, nor the Institute of Advanced Study (IAS) got the appreciation they would have merited.'

The IAS machine remained a research project, although the logical designs of von Neumann, Goldstine, Burks and the rest of the IAS group, as well as the technical designs by Julian Bigelow, were copied in the United States, so clones of the IAS machine were constructed one after the other. The Institute, of course, did not much like the fact that no-one paid a single cent for the ideas, however, von Neumann's aim was that his ideas embodied in the IAS machine be available for researchers freely.

In the light of this, it is understandable that von Neumann 'was not only a scientist who could not make money of his invention', but also a developer who showed how modern computers should be created, to all computer designers in the world.

If all this had not been done by von Neumann and the IAS group, neither the computer industry of the USA nor that of the whole world would have been able to develop at the speed (especially in the 1950s) at which it has. And this meant more to the world than any individual success in business.

John von Neumann's greatness is also demonstrated by the fact that three countries, Hungary, Germany and the USA, claim him their own. The representatives of many disciplines of science – mathematics, physics, meteorology, economics, the automata theory and computer science – acknowledge John von Neumann as one of the greatest scholars in their own discipline, since he achieved great things in whatever he touched upon. Fortunately, the dispute cannot be settled, and there is no need to do so. John von Neumann was the leading scientist of a whole century, and our task is to preserve his memory.

Kovács Győző

Herman Goldstine a „Számítógép Pascaltól Neumannig” című könyvét dedikálja Kovács Győzőnek.

Az első UNIVAC gép, amit a cég a Népszámlálási Hivatalnak szállított. A gép előtt Presper Eckert.